

Educatie Achter
Buitenlandse
Tralies / **Education** behind
foreign prison bars

“Er blijft werk aan de winkel”

**JAARVERSLAG
2017**

van

**STICHTING “EDUCATIE ACHTER
BUITENLANDSE TRALIES”**

Vooraf

De stichting “Educatie achter buitenlandse tralies” (Eabt) bestaat sinds 2004. De Stichting is een vrijwilligersorganisatie; werkt geheel zonder betaalde krachten, krachten die veel tijd en energie steken in het realiseren van afstandsonderwijs voor de in het buitenland gedetineerde Nederlanders.

Die mensen geloven in het belang van onderwijs dat tijdens detentie (ook als dat in het buitenland is) om de schade van maatschappelijke uitsluiting (die onlosmakelijk met de buitenlandse detentie samenhangt) te beperken en de kans op maatschappelijke re-integratie enigszins te vergroten.

Eabt verricht haar werkzaamheden in nauwe samenwerking met Bureau Buitenland van Reclassering Nederland en de consulaire medewerkers van de Nederlandse Ambassades en Consulaten. Ook krijgt Eabt medewerking van de directies en stafleden bijna alle gevangenissen in al de landen waar de Nederlandse gedetineerde verblijven om het onderwijsmateriaal bij de student te krijgen en het huiswerk tussen gedetineerde student en de studiecoördinatoren van Eabt met de post heen en weer te sturen.

In dit jaarverslag vindt u een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en activiteiten van 2017 met – waar relevant – een cijfermatige toelichting.

Uit dit verslag mag blijken dat het goed gaat met Eabt. Er blijft een grote vraag van in het buitenland gedetineerde Nederlanders naar afstandsonderwijs in hun eigen taal. Er zijn, meer dan ooit tevoren, cursussen toegekend en afgerond, getuigschriften en diploma's behaald. Bij bestuur, medewerkers en vrijwilligers blijft het 'heilige vuur' aanwezig en zichtbaar. Er is veel aandacht voor continuïteit, kwantiteit en kwaliteit. Er is nationaal en internationaal met succes aan de weg getimmerd. De website is vernieuwd. Hulde en dank aan allen die zich hebben ingezet. Toch is er in Nederland en daarbuiten nog een schreeuwend tekort aan, vraag naar, passend onderwijs voor in het buitenland gedetineerde landgenoten, buitenlandse gedetineerden in eigen land. Met andere woorden “Er blijft werk aan de winkel”.

Eabt wil een transparante organisatie zijn. Dit jaarverslag zal dan ook op de website www.eabt.nl worden gepubliceerd.

Missie en Visie

De Stichting “Educatie achter buitenlandse tralies” is een onafhankelijke vrijwilligers-organisatie die voor in het buitenland gedetineerde Nederlanders¹ onderwijs mogelijk maakt.

Eabt heeft tot doel om door middel van afstandsonderwijs:

- schade die ontstaat door maatschappelijke uitsluiting vanwege detentie te beperken;
- een bijdrage te leveren aan de verbetering van kansen op maatschappelijke re-integratie in Nederland na terugkeer uit de detentie;
- het enigszins vergroten van de kans op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Eabt wil een organisatie zijn die belangeloos zich inzet voor Nederlanders in buitenlandse detentie². Zij zoekt om haar doelen te bereiken samenwerking met zowel Nederlandse als buitenlandse organisaties. Organisaties op het gebied van gevangeniswezen, reclassering en onderwijs, Eabt werkt nauw samen met Nederlandse ambassades en met “Bureau Buitenland” van Reclassering Nederland. Eabt zet, voor zover mogelijk, vrijwilligers in om het onderwijs te begeleiden of faciliteert professionele begeleiding waar noodzakelijk. Eabt ambiert om met innovatieve ontwikkelingen in Europa binnen het gevangenis onderwijs en reclassering mee te groeien. Dat geldt speciaal daar waar het gedetineerden in het buitenland cq buitenlandse gedetineerden in eigen land betreft.

Waarom die aandacht voor onderwijs?

¹ Hieronder worden verstaan die personen die over een Nederlandse nationaliteit, dan wel een voor Nederland geldige verblijfstitel beschikken.

² Eenmaal in het buitenland gestarte opleidingstrajecten kunnen na terugkeer in Nederland worden afgerond.

Detentie gaat gepaard met een verlies van autonomie en met een vermindering van fysieke activiteit, cognitieve uitdagingen en sociale interactie. De gevangenisomgeving staat aldus model voor een verarmde omgeving. Een verarmde omgeving kan een negatieve invloed hebben op prefrontaal functioneren en zelfregulatie. De gevangenisomgeving wordt doorgaans ook als stressvol ervaren, onder meer door constante gevoelens van onveiligheid, en door verlies van autonomie. Chronische stress vermindert het functioneren van de prefrontale cortex. Detentie leidt ook tot verstoorde slaap: één van de meest gehoorde klachten bij medische diensten in gevangenissen wereldwijd. Ook slaapproblemen kunnen het prefrontale functioneren verminderen en worden gezien als een risicofactor voor agressief gedrag.³ Ten aanzien van een detentie in het buitenland geldt dat extra sterk vanwege verblijf in vreemde cultuur, vreemd taalgebied, andere regels, afgesneden van thuiscontacten. Het lijkt redelijk te menen, dat activering en stimulering van de cognitieve vaardigheden – met name via het volgen van cursussen - het middel is om de kwalijke gevolgen van detentie (detentieschade) te verminderen. Dat het volgen van een cursus tijdens de periode van detentie helpt blijkt uit een onderzoek in opdracht van het New York State Department of Corrections⁴. In een meta-analyse van 58 eerdere research onderzoeken werd gekeken naar de effectiviteit van het volgen van een cursus door volwassenen tijdens hun detentie. Uit al deze onderzoeken blijkt dat gedetineerden die tijdens hun detentieperiode een cursus hebben gevolgd 13% meer kans hebben op tewerkstelling na vrijlating en 43% minder kans hebben om te recidiveren dan gedetineerden die geen onderwijs volgden.

Minder gedetineerden, minder aanvragen maar verhoudingsgewijs blijft de vraag groeien

Binnen de Europese Unie is in Regel 909 afgesproken om landgenoten die in een ander EU-land zijn gedetineerd de rest van hun definitieve straf in eigen land te laten 'uitzitten'. Mede hierdoor is er een daling van het aantal in het buitenland gedetineerde Nederlanders van ongeveer 2.850 medio 2015 naar 2.000 begin 2018 opgetreden. Het aantal aanvragen en toekenningen van cursussen is in 2017 ten opzichte van 2016 iets gedaald⁵. Gelet op het aantal in het buitenland gedetineerde Nederlanders is er wel groei van het percentage dat wij bereiken en dat een cursus aanvraagt en verstrekt krijgt⁶.

De in het buitenland gedetineerde Nederlanders worden direct na insluiting door Bureau Buitenland (BB) van Reclassering Nederland geïnformeerd over de mogelijkheden om een cursus te volgen. Vanaf dat moment en gedurende hun gehele periode van detentie kan de gedetineerde via BB, de Nederlandse Ambassade of rechtstreeks de wens kenbaar maken om te studeren en de keuze door te geven voor een specifieke cursus. Zij ontvangen dan een kennismakingspakketje met informatie over de gevraagde cursus en formulieren/niveautoetsen die ingevuld moeten worden. Op basis van deze toetsen wordt een assessment uitgevoerd om te beoordelen of betrokkene een gereede kans heeft om de gevraagde cursus met succes te volgen en af te ronden.

Het onderwijsaanbod dat door externe organisaties wordt verzorgd (met name voorbereidend beroepsgericht onderwijs) wordt regelmatig aangepast aan de vraag uit het onderwijsveld. Daarin wordt ook in toenemende mate gebruik gemaakt van digitale elementen. Dat heeft consequenties voor het onderwijsaanbod dat Eabt kan inzetten. In oktober 2017 is om die reden – na uitgebreide samenspraak met de uitgeverijen en interne betrokkenen het onderwijsaanbod aangepast en aan alle belanghebbende bekend gemaakt.

Cursus aanvragen, toekenningen, begeleiding en afronding	2015	2016	2017
Cursus aanvragen/toegestuurde kennismakingspakketjes	226	269	247
Terugontvangen formulieren/toetsen; uitgevoerde assessments ⁷	185	229	200
Toegekende taalcursussen (Nederlands anderstalig, Nederlands basis, vreemde talen)	78	83	71
Toegekende beroepsvoorbereidende cursussen/vaarbewijs	107	146	129
Totaal toegekende cursussen	185	229	200
Afgeronde cursussen met certificaat en/of diploma	51	52	49

³ Do not restrain the prisoner's brain: Executive functions, self-regulation and the impoverished prison environment by J. Meijers, Amsterdam 2018

⁴ Voor het volledige onderzoek zie https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR266.html

⁵ voor een beschrijving van aanbod, werkwijze etc moge korthedshalve verwezen worden naar website www.eabt.nl

⁶ Ten opzichte van het totaal aantal gedetineerden groeide de aanvragen van 7,92% in 2015 via 9,43% in 2016 naar 12,35% in 2017.

⁷ sommige gedetineerden zijn inmiddels ontslagen uit detentie; het aan hen gestuurde kennismakingspakketje wordt dan veelal ongeopend retour ontvangen; sommige anderen zien af van het daadwerkelijk willen studeren en sturen de formulieren/toetsen niet terug. De redenen daarvoor zijn niet bekend

Interne organisatie

Eabt is voor 100% een organisatie die drijft op de inzet van vrijwilligers.

Het bestuur bestaat (medio december 2017) uit: Wim van der Spek (voorzitter), Wim Janssen (penningmeester met aandachtsveld beleidsontwikkeling), Laura Punt (secretaris) en Henk van der Beek (lid met aandachtsveld onderwijsnazorg).

Vrijwilliger-directeur is Frans Lemmers, verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling en –uitvoering, interne en externe contacten en coördinator studieaanvragen. Henk van der Leest en Laura Punt zijn coördinator studiebegeleiding. Ester Heijman assisteert de directeur en is medewerker (evakuatie)onderzoek.

Eabt heeft – naast bovengenoemden – in totaal 14 vrijwilligers die optreden als docent/studiebegeleider Ondernemersvaardigheden, Nederlands voor buitenlanders en/of vreemde talen. Bij de Beroeps Voorbereidende cursussen worden de gedetineerden begeleid door een docent van de externe onderwijsorganisaties die de cursusmaterialen ook verzorgen.

Het is in 2017 niet gelukt om iemand te vinden die deskundig is op het gebied van PR en fondsenwerving en die deskundigheid wil inzetten als vrijwilliger voor Eabt.

Website en logo

De website van Eabt werd in 2002 gebouwd en was om meerdere redenen aan vervanging toe. Belangrijkste was dat de programmeertaal waarmee de site was gebouwd het voor medewerkers van Eabt niet mogelijk maakte om zelf de inhoud aan te passen of aan te vullen met nieuwsbrieven, artikelen, nieuw onderwijsaanbod, etc.

In het najaar van 2017 werd door bestuur en medewerkers eerst vastgesteld aan welke vereisten de nieuwe website moest gaan voldoen en werden 2 offertes aangevraagd. De offertes zijn besproken en de bouw van de website werd aanbesteed aan en gebouwd door 'eenVormvan'. Na controle en oplevering verzorgden zij ook de instructie voor gebruik en kan op hen worden teruggevallen in geval dat gewenst is. Tegelijk met de bouw van de website is ook het "gedateerde" oude logo vervangen door een nieuw, strakker ogend logo.

Financiën

In 2016 en 2017 heeft een groter aantal in het buitenlandse gedetineerde Nederlanders van het studieaanbod van Eabt gebruik gemaakt dan in de jaren daarvoor. De kosten van studiemateriaal, van cursussen maar vooral ook van de kosten voor verzending (portokosten) groeide eveneens. Dat maakt dat al jaren de uitgaven hoger worden. Gelukkig werd in 2016 een iets hogere subsidie toegekend: 80.000 euro tegen eerder 75.000 euro.

Ondanks een strakke financieel beleid is er in 2017 sprake van een overschrijding van de toegekende subsidie met 3.204,44 euro. Belangrijkste oorzaak hiervan zijn de vernieuwing van de website en de vertaalkosten van de informatie vanuit het Nederlands in het Engels, Duits, Frans, Spaans en Portugees. Deze vertaling is nodig om met name de buitenlandse autoriteiten in staat te stellen de voor hen benodigde informatie over onze Stichting, werkwijze en aanbod te kunnen lezen. De Nederlandse informatie is hier niet toereikend. We gaan er van uit dat deze overschrijding eenmalig is en de uitgaven in 2018 binnen de subsidiegrens zal kunnen blijven.

De overschrijding gaat ten koste van de reserves (die op de spaarrekening staan).

De door Reclassering Nederland goedgekeurde vastgestelde balans en jaarrekening ziet er als volgt uit:

Balans 2016			
	12/31/16		12/31/17
Activa			

Saldo spaarrekening ING	€ 17.801,72		€ 17.841,99
Saldo giro ING	€ 20.614,07		€ 13.589,33
Vooruit betaalde kosten			€ 1.069,00
Totaal activa	€ 38.415,79		€ 32.500,32
Passiva			
Eigen vermogen	€ 22.089,41	€ 87,72	€ 22.177,13
Saldo lopend jaar	€ 87,72		€ -3.204,44
Schuld Reclassering Nederland	€ 7.845,84	€ 4.000,00	€ 11.845,84
Schuld Foriner	€ 8.392,82	€ -6.711,03	€ 1.681,79
Totaal passiva	€ 38.415,79		€ 32.500,32
Resultaten rekening			
	Bedrag	Totaal	
Inkomsten			
Bijdrage Reclassering	€ 80.000,00		
Bijdrage Foriner	€ 6.711,03		
Rente baten	€ 40,27		
Totaal inkomsten		€ 86.751,30	
Uitgaven			
Gebruik kantoor	€ 12.668,00		
Diverse uitgaven	€ 3.796,63		
Reiskosten	€ 3.542,78		
Website/vrijwilligers	€ 7.928,44		
Kopieer- en drukkosten	€ 487,75		

Cursusmaterialen	€ 48.037,43		
Portokosten	€ 11.777,95		
Kantoorbenodigdheden	€ 1.716,76		
Totaal uitgaven		€ 89.955,74	
Saldo Negatief		€ -3.204,44	

Internationalisering

In 2016 en 2017 heeft Eabt samen met partners uit het Verenigd Koninkrijk en België het FORINER-project uitgevoerd in het kader van het EU-programma Erasmus+. Het project kreeg de gehele looptijd de volledige steun van 3 Europese koepelorganisaties: EPEA (gevangenisonderwijs), EuroPris (gevangenismanagement) en CEP (reclassering).

Doel van het project was het vergroten van de aandacht voor de ‘vergeten’ groep: de buitenlandse Europese gedetineerden. Zij moeten toegang krijgen tot kwalitatieve, laagdrempelige en gecertificeerde leermogelijkheden die verzorgd worden door hun thuisland en in hun eigen taal, maar gevolgd in een buitenlandse gevangenis. Eabt bleek in dat project inhoudelijk gidsorganisatie te zijn. Het project, dat inmiddels is afgerond heeft 3 belangrijke producten⁸ opgeleverd:

- a. een research rapport over onderwijsparticipatie van Europese ingezetenen die in een buitenlandse Europese gevangenis gedetineerd zijn;
- b. een rapport over de evaluatie van 15 pilot projecten gerealiseerd in 9 EU-landen;
- c. de project resultaten met daarin ‘good practices’ en beleidsaanbevelingen op Europees en nationaal niveau.

De resultaten van het project – met inbegrip van bovenstaande 3 producten – zijn besproken met de hoofden van Bureau Buitenland van Reclassering Nederland, afdeling Consulaire aangelegenheden van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en beschikbaar gesteld aan EPEA-NL en de docenten van Nederlandse Penitentiaire Inrichtingen.

Geïnteresseerden kunnen desgewenst contact opnemen met Eabt (info@eabt.nl) om een papieren exemplaar toegestuurd te krijgen.

Eabt is lid van de Europese organisatie voor gevangenisonderwijs. Alle betrokkenen bij het gevangenisonderwijs in Europese landen kunnen zich bij deze organisatie als lid aanmelden. In Nederland is een onderafdeling, EPEA-NL, waarin ook Eabt participeert. EPEA heeft zowel op Europees als op Nederlands niveau de aanbevelingen uit het FORINER-project overgenomen. Op Europees niveau is eind 2017 door het bestuur van EPEA toegezegd dat er een Special Interest Group (SIG) Foreign Nationals zal worden samengesteld die gaat zoeken naar wegen om buitenlandse gedetineerden in alle Europese landen toegang te doen krijgen tot kwalitatieve, laagdrempelige en gecertificeerde leermogelijkheden die verzorgd worden door hun thuisland en in hun eigen taal. Datzelfde wordt sinds 2017 al onderzocht op Nederlands niveau voor de buitenlandse gedetineerden in Nederlands PI's. Eabt speelt daarbij uiteraard een belangrijke rol.

Publiciteit

⁸ de 3 genoemde rapporten zijn te vinden op de website www.foriner.com

Tijdens de 2-jaarlijkse conferentie van de EPEA is in een workshop uitgebreid toegelicht wat Eabt aan in het buitenland gedetineerde voor afstandsonderwijs aanbiedt, hoe het werkproces en de samenwerking verloopt en hoe de studies begeleidt en afgerond worden.

Tijdens de afrondende conferentie van FORINER is een lezing van eenzelfde strekking verzorgt.

Tijdens de “Dag voor het volwassenen onderwijs” is informatiemateriaal over Eabt uitgedeeld.

Ten behoeve van vrijwilligers van Bureau Buitenland van Reclassering Nederland en Epafra is een artikeltje geschreven over de sinds juli 2016 werkzame wet ‘Taaleis’. Hierin wordt uitgelegd dat het van extra groot belang is geworden dat gedetineerden de Nederlandse taal (leren) beheersen op minimaal 1F-niveau (= eind basisschool) omdat dit verplicht wordt gesteld om een sociale uitkering te kunnen aanvragen en behouden bijvoorbeeld na terugkeer uit de buitenlandse detentie. In het voorjaar 2018 zal opnieuw hieraan aandacht worden besteed.

Digitalisering

De digitalisering van en in de samenleving is op alle fronten merkbaar, gaat in hoge snelheid verder. Gedetineerden, zeker degenen met hoge vrijheidsstraffen, worden van die samenleving buitengesloten en geraken steeds verder achterop in hun kennis over die samenleving en het functioneren daarbinnen. Dat versterkt de desocialisatie en bemoeilijkt de reïntegratie en resocialisatie na detentie. De in hoog tempo oprukkende digitalisering is echter ook in het afstandsonderwijs(materiaal) steeds sterker merkbaar. Het gebruik kunnen maken van een computer, van intranet en internetmogelijkheden is in de meeste landen en in de meeste gevangenissen onmogelijk. Vooral als het buitenlandse gedetineerden betreft maakt dat het volgen van afstandsonderwijs binnen afzienbare tijd (als paperbased materiaal en studeren minder en minder mogelijk wordt) tot een groot probleem. Afgelopen jaar heeft Eabt daarvoor in diverse gremia nationaal en in Europees verband aandacht gevraagd. Gelukkig merken we dat er in Nederland en enkele andere Noord-/West-Europese landen innovatieve oplossingen worden gezocht en geprobeerd en ook dat er op Europees niveau merkbaar aandacht voor dit probleem aanwezig lijkt te zijn. Gelet op de afwerende houding van veruit de meeste gevangenisautoriteiten voor het laten gebruiken van computers en internet (ook al is dat beschermd) is de ontwikkeling nog heel erg pover te noemen en loopt de verdere invoering en innovatie van het (afstands)onderwijs voor buitenlandse gedetineerden (en dus voor Nederlanders in buitenlandse gevangenissen) erg stroef. Wij zullen dan ook in alle mogelijke gremia aandacht voor dit onderwerp blijven vragen.

Evaluatieonderzoek

Afgelopen jaren is al meerdere malen binnen het bestuur gesproken over de vraag of er een evaluatieonderzoek mogelijk is om zichtbaar te krijgen wat de kwantitatieve en kwalitatieve effecten/resultaten van het werk van Eabt is. Eind 2017 is met de Vrije Universiteit van Brussel afgesproken dat er in de periode juli 2018/juli 2019 in samenwerking een evaluatieonderzoek zal worden uitgevoerd. Het onderzoek gaat zich richten op de volgende vragen:

1. Gelet op de doelstellingen van Eabt:
 - a. wordt de doelgroep in voldoende mate bereikt?
 - b. komt het onderwijsaanbod voldoende tegemoet aan de onderwijsbehoefte van de doelgroep?
 - c. is het aanbod en de huidige werkwijze/-proces optimaal om de doelstellingen te breken?
2. Wat zijn de resultaten cq effecten:
 - a. met betrekking tot het beperken van detentieschade?
 - b. met betrekking tot vergroting van de kans op maatschappelijke rehabilitatie en reïntegratie?
 - c. met betrekking tot het (enigszins) vergroten van de kans op de arbeidsmarkt?
3. hoe worden de activiteiten/resultaten van Eabt gewaardeerd:
 - a. door de gedetineerden?
 - b. door Reclassering Nederland in het algemeen en Bureau Buitenland in het bijzonder?

- c. door (de consulaire medewerkers van) het Ministerie van buitenlandse Zaken en door het Ministerie van Justitie?

Afgesproken is om de resultaten van het evaluatie te presenteren en bespreken in een miniconferentie ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van Eabt in het najaar van 2019.

Tot slot

Eabt heeft weer een heel actief jaar achter de rug. Met het uitvoeren van de primaire taak, het realiseren van afstandsonderwijs voor in het buitenland gedetineerde Nederlanders. Met het, nationaal en internationaal, vragen om aandacht voor passend onderwijs voor buitenlandse gedetineerden. Het noodzakelijkerwijs vernieuwen van het onderwijsaanbod. Op het gebied van internationale samenwerking in een innovatief project. En met het realiseren van een nieuwe website. Ook zijn weer plannen in de steigers gezet voor het jaar 2018 en 2019.

Allen die zich actief hebben ingezet voor passend onderwijs aan in het buitenland gedetineerde Nederlanders worden hartelijk bedankt voor hun betrokkenheid en inzet.